

MODÜL 4

SORUMLU ÇEVİRİMİÇİ DAVRANIŞI VE SOSYO- DUYGUSAL ÖĞRENMEYİ TEŞVİK ETME

erasmediah.eu

Co-funded by
the European Union

Ders 4.1

Çevrimiçi Etik ve Sosyal Medya Görgü Kurallarını Anlama

ERASMEDIAH

Educational Reinforcement Against
the Social Media Hyperconnectivity

Co-funded by
the European Union

Ders 4.1

Hedefler:

- Gençlerin çevrimiçi alanlarda etik davranışın önemini anlamalarına yardımcı olmak.
- Çevrimiçi eylemlerin dijital hakları, sorumlulukları ve sonuçları hakkında farkındalığı teşvik etmek.
- Dijital iletişimde saygı, empati ve kapsayıcılığı teşvik etmek.
- Dijital ortamlarda etik ikilemleri yönlendirmek.

Temel Mesaj(lar):

- Çevrimiçi etik davranış, dijital topluluklarda güven, saygı ve güvenlik oluşturur.
- Çevrim içi eylemlerin gerçek dünyada sonuçları vardır; her zaman kendiniz ve başkaları üzerindeki etkilerini göz önünde bulundurun.
- Etik davranmak, gizliliğe saygı duymayı ve korumayı ve çevrimiçi seçimlerden sorumlu olmayı içerir.
- Empati, sorumluluk ve bilinçli karar verme yoluyla olumlu bir dijital ortam yaratmada herkesin bir rolü vardır.

DERSİN TÜRÜ:

Derse Genel Bakış

Bugün, dijital ortamlarda etik davranış kavramını ve bunun güvenli, saygılı ve sorumlu bir çevrimiçi topluluk oluşturmadaki önemini keşfedeceğiz. Birlikte, dijital alanlarda etik davranmanın ne anlama geldiğini tartışacağız, çevrimiçi eylemlerimizin etkisini değerlendireceğiz ve dijital ortamlara katılırken nasıl sorumlu kararlar alabileceğimizi düşüneceğiz.

Atölye dört adımda düzenlenmiştir:

- 1: Çevrimiçi Etiğe Giriş ve İlk Yorumlar - (5 Dakika)
- 2: Dijital Etiği Anlama -(15 dk)
- 3: Grup Aktivitesi: Etik İkilimler - (15 dk)
- 4: Yansıtma ve Temel Çıkarımlar -(5 dk)

1 Adım

Çevrimiçi Etiğe Giriş ve İlk Yorumlar

Sık sık karşılaştığımız ancak her zaman düşünemeyeceğimiz bir konuyu tanıtan kısa bir video ile başlayalım: Dijital ortamlarda etik davranış. Her gün, çevrimiçi içerik paylaşan, görüş bildiren veya gördüklerimize yanıt veren başkalarıyla etkileşime giriyoruz. Ancak çevrimiçi eylemlerimizin etik ve saygılı olup olmadığını düşünmeyi hiç bıraktık mı?

Bu video dijital etiğin ne anlama geldiğini, neden ve hem olumlu hem de olumsuz çevrimiçi davranışların etkisi. İzlerken, bu kavramların kendi deneyimlerinize nasıl ilişkili olduğunu düşünmenizi öneririm.

Videoyu izleyelim ve herhangi bir şeyin size hitap edip etmediğini veya sizi şaşırtıp şaşırtmadığını görelim. Bittiğinde, düşüncelerinizi ve çevrimiçi olarak karşılaştığınız olabileceğiniz etik ikilemleri tartışacağız.

1 Adım

Etik olmayan davranışlar nasıl tespit edilir?

Hep birlikte videoyu izleyelim:

- Videoyu izlediğimize göre, sizi şaşırtan bir şey oldu mu?
- Etik ve etik olmayan çevrimiçi davranış örneklerini düşünün.
- Hiç benzer durumlarla karşılaştınız mı veya bir şeyin yapılması gereken doğru şey olup olmadığını sorguladınız mı?
- Düşüncelerinizi duymak isterim. Sizi öne çıkaran neydi ve internette herhangi bir etik ikilem yaşadınız mı?

Dijital ortamlardaki davranışlarımızın başkalarının bizi nasıl algıladığını şekillendirebileceğini ve hatta bir bütün olarak çevrimiçi topluluğu etkileyebileceğini biliyor muydunuz?

1 Adım

Çevrimiçi Etiğe Giriş ve İlk Yorumlar

Örneğin, saygılı içerikler paylaşmak ve düşünceli bir şekilde etkileşimde bulunmak, güven oluşturarak olumlu bağlantılar kurabilirken; zararlı yorumlar yaymak ya da gizliliği ihlal etmek gibi etik dışı davranışlar ciddi sonuçlara yol açabilir.

Çevrimiçi ortamda sergilediğimiz davranışlar yalnızca kendi dijital itibarımızı değil, başkalarını da etkiler. Etik dışı eylemler yanlış anlaşılmalara, ilişkilerin zarar görmesine hatta bireyler ya da gruplar arasında çatışmalara neden olabilir. Etik davranışın önemini kavrayarak, herkes için daha güvenli, daha saygılı ve kapsayıcı bir dijital ortamın oluşmasına katkı sağlayabiliriz.

2 Adım

Dijital Etiği Anlamak

Senaryo 1: Bir öğrenci, bir sınıf arkadaşının kişisel fotoğrafını onun izni olmadan çevrimiçi olarak paylaşır ve bu durum sınıf arkadaşının utanmasına ve üzülmesine neden olur.

Bu etik midir? Neden veya neden değil?

Senaryo 2: Popüler bir influencer, çevrimiçi olarak bir ürünü tanıtır ancak bu tanıtım için ödeme aldığını belirtmez. Takipçileri bu önerinin samimi olduğuna inanır.

Bu etik midir? Farklı ne yapılabilirdi?

Senaryo 3: Bir grup arkadaş, hoşlanmadıkları bir kişiyi taklit ederek sahte bir sosyal medya hesabı oluşturur ve zararlı içerikler paylaşır.

Bu etik midir? Bu tür davranışların sonuçları nelerdir?

Senaryo 4: Bir oyun şirketi, oyuncuların konum bilgileri ve oyun içi etkinlikleri gibi özel verilerini, onları bilgilendirmeden hedefli reklamlar göndermek için kullanır.

Bu etik midir? Şirketler kullanıcı mahremiyetine nasıl saygı gösterebilir?

2 Adım

Dijital Etiği Anlamak

Senaryo 5: Bir öğrenci, internetten bulduğu bir makaleyi indirip kendi ödeviymiş gibi teslim eder.

Bu etik midir? Bu durum akademik dürüstlüğü nasıl etkiler?

Senaryo 6: Bir sosyal medya platformu, kullanıcı etkileşimini artırmak için sansasyonel veya olumsuz içerikleri öne çıkaran algoritmalar kullanır.

Bu etik midir? Bu durum çevrimiçi deneyimi nasıl etkiler?

Senaryo 7: Bir çevrimiçi forum katılımcısı, anonim olarak bir şirket hakkında yanlış bilgiler yayar ve bu durum şirketin zarar görmesine ve karışıklık yaşanmasına neden olur.

Bu etik midir? Yanlış bilgi bireylere veya topluluklara nasıl zarar verebilir?

Senaryo 8: Bir genç, bir grup sohbetinde birinin siber zorbalığa uğradığını görür ancak müdahale etmemeye veya durumu bildirmemeye karar verir.

Bu etik midir? Çevrimiçi ortamlarda seyirci kalanların ne gibi sorumlulukları vardır?

2 Adım

Dijital Etiği Anlamak

Çevrimiçi Davranışı Değerlendirmek: Etik mi, Değer mi?

Çevrim içi ortamda karşılaştığımız senaryolar hakkında ne düşünöyorsunuz?

Hiç sizi duraksatan ve “Bu gerçekten doğru bir davranış mı?” diye düşöndüren eylemlerle karşılaştınız mı?

İzin alınmadan özel bilgilerin paylaşılması, kırıcı yorumlar yapılması ya da yanıltıcı içeriklerin yayılması gibi davranışlar önemli etik soruları gündeme getirir.

Bu aşamada, bir grup olarak çeşitli dijital senaryoları analiz edeceksiniz.

Eylemlerin etik mi yoksa etik dışı mı olduğunu tartışın ve nedenini açıklayın.

Bu davranışların bireyler, topluluklar ya da daha geniş dijital ortam üzerindeki olası etkilerini dikkatle düşünün.

Kendinize şu soruları sorun:

- Bu eylem başkalarının haklarına ve mahremiyetine saygı gösteriyor mu?
- Kim etkilenebilir ve nasıl?
- Bu durumda daha etik bir tercih ne olurdu?

2 Adım

Dijital Etiği Anlamak

Çevrimiçi Davranışı Değerlendirmek: Etik mi, Değil mi?

Gerçek hayattan alınmış dijital senaryoları grup olarak inceledikten sonra, bu eylemlerin etik olup olmadığına dair düşüncelerinizi paylaşacaksınız.

Örneğin şöyle diyebilirsiniz:

“Bir kişinin özel fotoğrafını izinsiz paylaşmanın etik olmadığını düşündük çünkü bu, mahremiyetini ihlal ediyor ve zarar verebilir.”

Haydi şimdi etik olmayan davranışlara işaret eden bazı temel **“kırmızı bayrakları”** belirleyelim:

Başkalarının gizliliğine saygı göstermeyen, yanlış bilgi yayan ya da zarar verici davranışlar.

Bu tür tercihlerin hem bireyler hem de daha geniş dijital topluluk üzerindeki etkilerini düşünün.

Birlikte düşünerek, çevrim içi ortamda sorumlu ve etik davranmanın ne anlama geldiğini daha iyi anlayabiliriz.

Etik İkilemler

GRUP ETKİNLİĞİ TALİMATLARI

Bu etkinlikte katılımcılar, dijital ortamlara ilişkin gerçek hayattan alınmış etik ikilemleri analiz etmek üzere küçük gruplar hâlinde çalışacaktır. Her grup senaryoları tartışacak, etik zorlukları belirleyecek ve uygun çözüm önerileri sunacaktır.

- 1. Gruplara Ayrılma:** Katılımcılar 3-5 kişilik küçük gruplara ayrılır.
- 2. Senaryoları Dağıtma:** Her gruba, dijital bir etik ikilemi tanımlayan bir senaryo kartı verilir.
- 3. Tartışma:** Gruplar, aşağıdaki sorular üzerine 5-7 dakika boyunca tartışılır:
 - Bu eylem etik mi, değil mi? Neden?
 - Kimler etkilenebilir ve nasıl?
 - Bu durumu ele almanın en etik yolu ne olurdu?
- 4. Paylaşım ve Değerlendirme:** Her grup, senaryosunu ve çözüm önerilerini sınıfa kısaca sunar.

Süre: 15 Dakika

3 Adım

Etik İkilemler

Sen Olsan Ne Yapardın? Dijital Etik Üzerine Düşünmek

Artık çevrim içi ortamda etik davranışların önemini tartıştığımızı göre, öğrendiklerimizi gerçek hayat senaryoları üzerinden uygulama zamanı geldi. Gruplar hâlinde, dijital ortamlara ilişkin bir dizi etik ikilemi değerlendireceksiniz.

Bu ikilemler, çevrim içi davranışların sonuçları hakkında eleştirel düşünmenizi sağlayacak. Her durum için şu soruları tartışın:

- Bu eylem etik mi, etik dışı mı?
- Kimler etkileniyor ve nasıl?
- Bu durumda en etik yanıt ne olurdu?

3 Adım

Etik İkilemler

Değerlendirin ve Karar Verin: Doğru Seçim Hangisi?

İkilemi Belirleyin: Bu ikilemler; gizlilik ihlalleri, yanlış bilgi paylaşımı veya çevrim içi zararlı davranışlar gibi senaryoları içermektedir.

Etkisini Tartışın: Her bir ikilem için grup olarak aşağıdaki soruları yanıtlamak üzere birlikte çalışın:

- Bu eylemi etik ya da etik dışı yapan nedir?
- Kimler etkileniyor ve nasıl?
- En sorumlu ve etik yanıt ne olurdu?

Değerlendirme ve Paylaşım: Etkinliğin sonunda, her grup analizini ve çözüm önerilerini sınıfla paylaşacaktır. Birlikte düşünerek, etik seçimler yapmanın herkes için daha güvenli ve saygılı dijital ortamlar oluşturmadaki rolünü değerlendireceğiz.

Etik mi Değil mi? Dijital Senaryoların Analizi

ETKİNLİK YÖNERGELERİ

Bu etkinlikte katılımcılar, dijital ortamlara ilişkin gerçek hayattan alınmış etik ikilemleri analiz etmek üzere küçük gruplar hâlinde çalışacaktır. Her grup, senaryoları tartışacak, etik sorunları belirleyecek ve uygun çözüm önerileri geliştirecektir.

- 1. Gruplara Ayrılma:** Katılımcılar, 3-5 kişilik küçük gruplara ayrılır.
- 2. Senaryoları Dağıtma:** Her gruba, dijital bir etik ikilemi tanımlayan bir senaryo kartı verilir.
- 3. Tartışma:** Gruplar, aşağıdaki sorular üzerine 5-7 dakika boyunca tartışma yapar:
 - Bu eylem etik mi, etik dışı mı? Neden?
 - Kimler etkilenebilir ve nasıl?
 - Bu durumu ele almanın en etik yolu ne olurdu?
- 4. Paylaşım ve Değerlendirme:** Her grup, senaryosunu ve çözüm önerilerini sınıfa kısaca sunar.

SENARYO LİSTESİ

3 Adım

Senaryo 1: İzin Almadan Paylaşım

Arkadaşınızın çevrim içi ortamda bulduğunuz komik bir fotoğrafını, ondan izin almadan sosyal medyada paylaşıyorsunuz. Daha sonra arkadaşınız bu durumdan utandığını söylüyor ve fotoğrafı kaldırmanızı istiyor. **Bu etik bir davranış mı?, Farklı olarak ne yapmalıydınız?**

Senaryo 2: Anonim Yorumlar

Bir çevrim içi forumda birinin isimsiz olarak kırıcı bir yorum yaptığını görüyorsunuz ve diğer kullanıcılar da benzer olumsuz yorumlarla devam ediyor. **Bir izleyici olarak ne yapmalısınız?, Görmezden gelmek doğru bir seçim mi?**

Senaryo 3: Başkasının Eserini Kullanmak

Bir sınıf arkadaşınız internetteki bir sanatçının yaptığı çizimi kaynak göstermeden kendi okul projesinde kullanıyor. **Bu etik mi?, Kaynak göstermek neden önemlidir?**

Senaryo 4: Yanıltıcı Bilgi Paylaşımı

Bir arkadaşınız, yanlış sağlık bilgileri içeren bir makaleyi çevrim içi ortamda paylaşıyor. Makalenin doğru olup olmadığından emin değilsiniz, ancak hızla yayılıyor. **Bu durumda doğruluğu nasıl kontrol edersiniz?, Nasıl bir yol izlemelisiniz?**

Senaryo 5: Çevrim İçi Şakalar

Bir grup öğrenci, bir öğretmeni taklit eden sahte bir sosyal medya hesabı açarak öğretmenin itibarına zarar veren şakalar paylaşıyor. **Bu tür davranışların sonuçları neler olabilir?, Bu etik mi?**

Senaryo 6: Gizliliğin İhlali

Bir uygulama, kullanıcıları bilgilendirmeden veri topluyor ve bu verileri reklam şirketlerine satıyor. Kullanıcılar bu durumu ancak haberlerde öğreniyor. **Bu durum etik mi?, Şirketler kullanıcı gizliliğini nasıl yönetmeli?**

3 Adım

YANSITMA İÇİN KAPANIŞ SORULARI

Çevrim içi eylemlerimiz başkalarını nasıl etkiler?

Etik bir dijital ortam oluşturmada bizim rolümüz nedir?

Topluluklarımızda sorumlu çevrim içi davranışları nasıl teşvik edebiliriz?

Step 4

YANSITMA

Kapanış olarak, bugünkü oturumu birlikte değerlendirelim. İşte herkes için bir soru:

“Çevrim içi ortamda karşılaştığınız ya da bizzat katıldığınız bir durum, size bunun doğru bir davranış olup olmadığını sorgulattı mı?”

Eğer aklınıza böyle bir durum geldiyse, lütfen elinizi kaldırın. Elini kaldıranlar için bir başka soru:

- Bugün konuştuğumuz fikirler ve geliştirdiğimiz beceriler, gelecekte çevrim içi davranışlarınızı nasıl etkileyebilir?
- Dijital etkileşimlerinizin etik ve saygılı olmasını sağlamak için atacağınız tek bir somut adım ne olurdu?

Buradaki amacımız; durmak, düşünmek ve dijital ortamlarda yaptığımız seçimleri eleştirel bir bakışla değerlendirmek. Gizliliğe saygı göstermek, nezaket yaymak ya da kararlarımızı sorgulamak gibi küçük eylemler bile daha etik ve olumlu bir dijital topluluk oluşturmaya katkı sağlar.

Bugün bu sürece böylesine düşünceli şekilde katıldığınız için çok teşekkür ederiz!

Temel Çıkarım Özeti

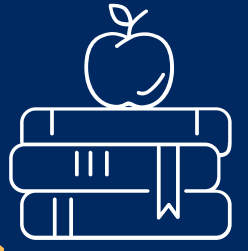
Paylaşmadan Önce Düşün: Çevrim içi ortamda kullandığınız kelimelerin, görsellerin veya davranışların başkalarını nasıl etkileyebileceğini durup düşünün. Dijital eylemlerin gerçek dünyada sonuçları vardır.

Gizliliğe Saygı Gösterin: İzin almadan başkalarına ait kişisel bilgileri, fotoğrafları veya içerikleri asla paylaşmayın. Dijital ortamlarda sınırları gözetin.

Olumlu Etkileşim Kurun: Nazik ve kapsayıcı bir iletişimi teşvik edin. Siber zorbalık ya da olumsuzluk yaymak gibi zararlı davranışlardan kaçınin.

Dijital Dürüstlüğü Benimseyin: Paylaştığınız bilgilerin doğru olduğundan emin olun, yanlış bilgi yaymaktan kaçınin ve başkalarının emeğine mutlaka kaynak gösterin.

Sorumluluk Alın: Çevrim içi ortamda etik davranış size bağlıdır. Saygılı ve sorumlu bir dijital topluluk oluşturmak için örnek olun.

Gençlik çalışanları, eğitimciler ve öğretmenlere yönelik yönergeler

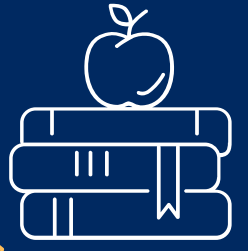
Hedef:

Bu ders; gençlik çalışanları, eğitimciler ve öğretmenlerin dijital ortamlarda etik davranış üzerine tartışmaları kolaylaştırmalarına yardımcı olmak amacıyla tasarlanmıştır. Gerçek hayat örnekleri ve etik karar alma süreçleri üzerinden ilerleyen etkinliklerle, katılımcıların çevrim içi eylemlerinin kendileri ve başkaları üzerindeki etkilerini daha iyi anlamaları hedeflenmektedir. Etkileşimli etkinlikler ve yansıtma çalışmaları aracılığıyla katılımcılar, dijital ortamlarda sorumlulukla hareket etmeyi, saygıyı teşvik etmeyi ve empati ile dürüstlük temelinde gezinmeyi öğrenirler.

Gerekli Materyaller:

- Projektör ve perde
- Hoparlör (ses sistemi)
- Video oynatımı için dizüstü bilgisayar veya cihaz
- Etik senaryolar ve tartışma sorularının yer aldığı el broşürleri
- Etik karar verme kontrol listesi
- Grup çalışmaları için kalemler ve flip chart kâğıtları
- Gerçek hayattan alınmış etik ikilemlerin yazılı olduğu küçük kartlar (grup çalışması için)
- Çözüm fikirleri üretmek için yapışkanlı not kâğıtları (post-it)
- Çevrim içi araçlara veya doğruluk kontrol platformlarına erişim (isteğe bağlı)

1 Adım: Çevrimiçi Etik ve İlk Yorumlara Giriş (5 Dakika)

Karşılama ve Tanıtım

Katılımcılar sıcak bir şekilde karşılanır ve destekleyici bir ortam oluşturulur. Oturumun amacı tanıtılır: dijital ortamlarda etik davranışın önemini kavramak ve bunun saygılı, kapsayıcı bir çevrimiçi topluluğu nasıl desteklediğini anlamak. Atölye yapısı kısaca açıklanır ve çevrimiçi eylemlerimizde sorumluluğun rolü vurgulanır.

Video Gösterimi

Önerilen Video: "Çevrimiçi Etik Olmak Ne Anlama Gelir?"

(Saygı, sorumluluk ve empatiye odaklanan olumlu ve olumsuz çevrimiçi davranış örneklerini içeren kısa bir video)

Alternatif Dil Kaynakları (6 dilde mevcuttur):

İtalyanca: Gençler için Dijital Etik Rehberi

Yunanca: Çevrimiçi Topluluklarda Etik Davranış

Türkçe: Türkiye Güvenli İnternet Merkezi/BTK

İspanyolca: Dijital Sorumluluk ve Saygı Kaynakları

Macarca: Macaristan Güvenli İnternet Programı

Lehçe: NASK Kaynakları

1 Adım: Çevrimiçi Etik ve İlk Yorumlara Giriş (5 Dakika)

Temel Tartışma Noktaları

- Çevrimiçi ortamda etik davranmak ne anlama gelir?
- Dijital ortamlarda saygılı ve sorumlu olmak neden önemlidir?
- Olumsuzluk yaymak veya özel bilgileri paylaşmak gibi etik dışı davranışlar bireyleri ve toplumu nasıl etkileyebilir?

Yansıtma Sorusu

“Çevrimiçi ortamda etik dışı bir davranışa tanık olduğunuz veya maruz kaldığınız bir zamanı düşünün. Bu durum size nasıl hissettirdi ve farklı olarak ne yapılabilirdi?”

2. Adım: Dijital Etik Anlayışı (15 Dakika)

Çevrimiçi Davranışları Analiz Etme: Etik mi, Etik Dışı mı?

Bu etkinlikte öğrenciler, dijital etikle ilgili gerçek yaşam senaryolarını inceleyeceklerdir. Amaç, katılımcıların çevrimiçi eylemleri eleştirel bir şekilde değerlendirmelerini sağlamak, sonuçlarını tartışmak ve dijital ortamlarda sorumlu davranmanın yolları üzerine düşüncelerini teşvik etmektir.

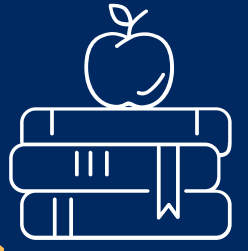
Etkinlik Talimatları

- **Gruplara Ayırma:** Katılımcılar 3-5 kişilik küçük gruplara ayrılır.
- **Senaryo Dağıtımı:** Her gruba, çevrimiçi bir davranışı tanımlayan bir senaryo kartı verilir.
- **Analiz ve Tartışma:** Gruplar senaryolarını analiz ederek şu soruları yanıtlar:
 - Bu davranış etik mi, etik dışı mı? Neden?
 - Bu eylemden kim(ler) etkilenebilir ve nasıl?
 - Daha etik bir tercih ne olabilirdi?
- **Paylaşım:** Her grup, analizlerini ve yansımalarını sınıfla paylaşır.

Temel Tartışma Noktaları

- Dijital ortamlarda etik davranış neden hayati öneme sahiptir?
- Özel içerik paylaşmak veya yanlış bilgi yaymak gibi eylemler çevrimiçi güveni ve ilişkileri nasıl etkiler?
- Bireyler dijital etik ve sorumluluğu teşvik etmek için hangi adımları atabilir?

2 Adım: Grup Etkinliği – Etik mi, Etik Dışı mı? (15 Dakika)

Senaryoları Analiz Etme

Katılımcılar küçük gruplara ayrılır ve her gruba aşağıdaki senaryolardan biri verilir. Her grup, verilen durumun etik mi yoksa etik dışı mı olduğunu değerlendirecek ve gerekçelerini tartışacaktır. Tartışmalarda şeffaflık, dürüstlük, gizlilik ve dijital ortamlarda sorumluluk gibi temel etik ilkeler üzerine düşünmeleri teşvik edilir.

Örnek Senaryolar:

1. İzin Almadan Kişisel Bir Fotoğrafı Paylaşmak

Değerlendirme İpuçları: Özel içeriklerin rıza olmadan paylaşılmasının etkisini düşünün. Bu durum kişisel sınırları veya gizliliği ihlal ediyor mu?

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Kişinin izni olmadan özel fotoğraf paylaşmak zarar verebilir ve mahremiyetin ihlali anlamına gelir.

2. Bir fenomenin Sponsorlu Olduğunu Belirtmeden Ürün Tanıtması

Değerlendirme İpuçları: Tanıtımlarda şeffaflık ve dürüstlüğü değerlendirin. Takipçilerin içeriğin sponsorlu olup olmadığını bilmeye hakkı vardır.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Sponsorluk bilgisinin gizlenmesi takipçileri yanıltır. Fenomenler sponsorlu içeriği aııkça belirtmelidir.

2 Adım: Grup Etkinliği – Etik mi, Etik Dışı mı? (15 Dakika)

3. Sahte Bir Sosyal Medya Hesabı Oluşturmak

Değerlendirme İpuçları: Niyet ve yaratılan zararı analiz edin. Sahte hesaplar itibar zedeleyebilir ve duygusal zarara yol açabilir.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Başkalarına zarar vermek amacıyla sahte hesap oluşturmak aldatıcıdır ve ciddi sonuçlara yol açabilir.

4. Kullanıcıları Bilgilendirmeden Oyuncuların Özel Verilerini Kullanmak

Değerlendirme İpuçları: Kullanıcı gizliliği hakları ve veri şeffaflığı üzerine düşünün. Kullanıcılar verilerinin nasıl kullanıldığını bilmelidir.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Rıza olmadan özel verilerin kullanılması güveni sarsar ve mahremiyeti ihlal eder.

5. İndirilen Bir Kompozisyonu Kendi Çalışması Gibi Teslim Etmek

Değerlendirme İpuçları: Akademik dürüstlük ve bütünlük konusunu düşünün. Özgün olmayan bir çalışmayı teslim etmek eğitimde güveni zedeler.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. İntihal, akademik bütünlüğe zarar verir ve haksız avantaj yaratır.

2 Adım: Grup Etkinliği – Etik mi, Etik Dışı mı? (15 Dakika)

6. İlgı Çekmek İçin Abartılı (Sansasyonel) İçerik Yaymak

Değerlendirme İpuçları: Zararlı içeriklerin algoritmalar tarafından nasıl ne çıkarıldığını değerlendirin. Negatif içerikler duyguları ve görüşleri etkileyebilir.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Kâr amacıyla zararlı içeriklerin teşvik edilmesi, kullanıcıların iyi olma halini ve güvenini zedeler.

7. Yanıltıcı Bilgileri İsimlessiz Olarak Yaymak

Değerlendirme İpuçları: Yanıltıcı bilgi yaymanın yaratabileceği zararları değerlendirin. İşletmelere zarar verebilir ve toplumu yanlış yönlendirebilir.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Yanlış bilgi yaymak kafa karışıklığına neden olur, işletmelere zarar verebilir ve insanları yanıltabilir.

8. Çevrimiçi Zorbalığı İzleyip Müdahale Etmemek

Değerlendirme İpuçları: Çevrimiçi ortamlarda izleyicilerin (seyirci konumundakilerin) sorumluluklarını tartışın. Sessiz kalmak zararı sürdürebilir.

Güvenilirlik Notu: Etik Dışı. Zarar verici bir duruma tanık olup müdahale etmemek başkalarının korunmasını engeller ve zorbalığın devam etmesine yol açar.

Paylaşım ve Tartışma:

Her grup, değerlendirmesini ve gerekçelerini sınıfla paylaşır. Etkinlik, dijital ortamlarda etik davranış, empati ve sorumluluğun önemi üzerine yapılacak genel bir tartışma ile tamamlanır.

3 Adım: Grup Etkinliği – Etik İkilemler (15 Dakika)

Bu etkinlikte katılımcılar, gerçek hayattan alınmış etik ikilemleri inceleyerek çevrimiçi ortamda eleştirel düşünme ve sorumlu karar verme becerilerini geliştireceklerdir.

Talimatlar

1. Katılımcılar küçük gruplara ayrılır ve her gruba bir senaryo verilir.
2. Aşağıdaki sorular çerçevesinde tartışma yapılır:
 - Bu durum etik mi, etik dışı mı? Neden?
 - Olası sonuçları nelerdir?
 - Bu durum farklı şekilde nasıl ele alınabilirdi?
3. Her grup, vardıkları sonuçları sınıfla paylaşır.

Senaryolar:

1. İzin Almadan Paylaşım

- Birinin fotoğrafını izinsiz paylaşmak saygılı bir davranış mıdır?

2. İsimsiz Yorumlar

- Zararlı yorumlar görüldüğünde seyirciler ne yapabilir?

3. Başkasının Çalışmasını Kullanmak

- Çevrimiçi içerik üreticilerine kaynak göstermek neden önemlidir?

3. Adım: Etik İkilemler (15 Dakika)

4. Yanıltıcı Bilgi

- Bir içeriğin doğru olup olmadığını paylaşmadan önce nasıl teyit edebilirsiniz?

5. Çevrimiçi Şakalar

- Sahte hesaplar oluşturmanın veya zararlı şakalar yapmanın olası sonuçları nelerdir?

6. Gizlilik İhlali

- Şirketler, kullanıcı verileri konusunda şeffaflığı nasıl sağlayabilir?

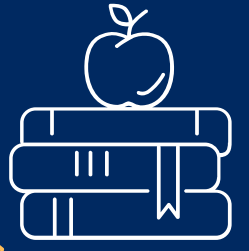
Kapanış

Gruplar fikirlerini sınıfla paylaşır. Dijital ortamda saygılı bir topluluk oluşturmak için etik çevrimiçi davranışların önemi vurgulanır.

Etik Senaryoları Analiz Etme

Katılımcılar küçük gruplara ayrılır ve her gruba aşağıdaki senaryolardan biri verilir. Her grup, durumun etik mi etik dışı mı olduğunu tartışır ve gerekçelerini paylaşır. Gruplar, çevrimiçi ortamlarda onay (rıza), dürüstlük, gizlilik ve hesap verebilirlik gibi temel ilkelere odaklanmaya teşvik edilir.

3. Adım: Grup Etkinliği – Etik İkilemler (15 Dakika)

Örnek Senaryolar

1. İzin Almadan Paylaşım

- Arkadaşınızın komik bir fotoğrafı, izni alınmadan çevrimiçi olarak paylaşılır. Arkadaşınız bu durumdan utanır ve fotoğrafın kaldırılmasını ister.

Tartışma Soruları:

- Bu durum etik midir? Neden ya da neden değil?
- Başkalarının çevrimiçi mahremiyetine nasıl saygı gösterebiliriz?
- Bu durumda farklı olarak ne yapabilirdiniz?

2. İsimsiz Yorumlar

- Bir forumda isimsiz bir kullanıcı incitici yorumlar yapar ve diğer kullanıcılar da buna benzer olumsuz yorumlarla katılır.

Tartışma Soruları:

- Bu durumda izleyicilerin ne gibi sorumlulukları vardır?
- Zararlı bir davranışı görmezden gelmek doğru bir seçim midir? Neden?
- Böyle bir durumda yapıcı bir şekilde nasıl müdahale edilebilir?

3. Başkasının Çalışmasını Kullanmak

Bir sınıf arkadaşınız, çevrimiçi bir sanatçının yaptığı çizimi kopyalayıp kaynak göstermeden okul projesi olarak teslim eder.

Tartışma Soruları:

- Bu davranışın etik yönü nedir?
- Dijital içerik üreticilerine kaynak göstermek neden önemlidir?
- Böyle bir durumla karşılaştığınızda nasıl davranmalısınız?

3. Adım: Etik İkilemler (15 Dakika)

Tartışma Soruları (Senaryo 3'ün Devamı):

- Bu etik mi? Kaynak göstermenin önemi nedir?
- Bu davranış, içerik üreticilerini ve sanatçıları nasıl etkiler?
- Özgünlüğü ve başkalarının emeğine saygıyı nasıl teşvik edebiliriz?

4. Yanıltıcı Bilgi

Bir arkadaşınız, yanlış sağlık bilgileri içeren bir makaleyi çevrimiçi olarak paylaşır. Doğruluğundan emin değilsiniz ama içerik hızla yayılmaktadır.

Tartışma Soruları:

- Makaledeki bilgilerin doğruluğunu kontrol etmek için hangi adımları atabilirsiniz?
- Yanlış bilginin yayılmasını durdurmak neden önemlidir?
- Başkalarının da paylaşmadan önce bilgi kontrolü yapmasını nasıl teşvik edebiliriz?

5. Çevrimiçi Şakalar

Bir grup öğrenci, bir öğretmen adına sahte bir sosyal medya hesabı açar ve öğretmenin itibarını zedeleyen şakalar paylaşır.

Tartışma Soruları:

- Bu davranışın öğretmen ve öğrenciler üzerindeki olası sonuçları nelerdir?
- Bu etik mi? Neden ya da neden değil?
- Çevrimiçi davranışlar, gerçek hayattaki ilişkileri ve güveni nasıl etkiler?

3. Adım: Etik İkilemler (15 Dakika)

6. Gizlilik İhlali

Bir uygulama, kullanıcı verilerini kullanıcılara bilgi vermeden toplar ve verileri reklamcılara satar. Kullanıcılar, bunu daha sonra haberlerde öğrenir.

Tartışma Soruları:

- Bu etik mi? Şirketler, kullanıcı verilerini ve gizliliğini nasıl yönetmelidir?
- Veri toplama konusunda şeffaflık neden önemlidir?
- Kullanıcılar, çevrimiçi gizliliklerini nasıl daha iyi koruyabilir?

Grup Paylaşımı ve Yansıma

Tartışmalardan sonra, her grup senaryolarını, ana noktalarını ve sonuçlarını sınıfla paylaşır. Etkinlik, dijital ortamda etik karar verme sürecinin ve çevrimiçi davranışların bireyler ve topluluklar üzerindeki etkisinin önemine dair bir grup yansımasıyla sonlandırılır.

4 Adım: Yansımaya ve Temel Çıkarımlar (5 Dakika)

Grup Yansımaları

Yansımaya Soruları:

- Çevrimiçi ortamda, doğru olup olmadığını sorgulamanıza neden olan bir durumu gördüğünüz ya da katıldığınız bir zaman oldu mu?
- Bugün tartıştığımız fikirler ve beceriler, gelecekte çevrimiçi davranışınızı nasıl değiştirebilir?
- Bir şey aklınıza geldiyse, el kaldırın ve benzer durumlarla karşılaştığınızda nasıl farklı bir yaklaşım sergileyebileceğinizi paylaşın.

Temel Çıkarımlar:

- **Paylaşmadan Önce Düşünün:** Sözcüklerinizin, görsellerinizin veya eylemlerinizin başkalarını nasıl etkileyebileceğini düşünün. Dijital eylemlerin gerçek dünyada sonuçları vardır.
- **Mahremiyete Saygı Gösterin:** Başkasının kişisel bilgilerini, fotoğraflarını veya içeriğini paylaşmadan önce her zaman izin isteyin.
- **Olumlu Katılım Gösterin:** Nezaket ve kapsayıcılığı teşvik edin. Siber zorbalık veya olumsuzluk yayma gibi zararlı davranışlardan kaçınin.
- **Dijital Dürüstlük Uygulayın:** Doğru içerikler paylaşın, bilgileri paylaşmadan önce doğruluğunu kontrol edin ve hak ettiği krediyi verin.
- **Sorumluluk Sahibi Olun:** Etik çevrimiçi davranış, sizinle başlar. Daha saygılı ve sorumlu bir çevrimiçi topluluk oluşturmak için örnek olun.

Takip ve Evde Yapılabilecek Etkinlikler

- 1.Sosyal Medyada Gerçeklik Kontrolü:** Katılımcılara her gün popüler bir paylaşımı veya başlığı analiz etmelerini ve paylaşılan bilgilerin etik, doğru ve saygılı olup olmadığını değerlendirmelerini teşvik edin.
- 2.Birlikte Öğretin ve Gerçekleri Kontrol Edin:** Öğrencileri, dijital etik üzerine aileleriyle veya arkadaşlarıyla tartışmaya teşvik edin ve sınıfta öğrendikleri yöntemlerle çevrimiçi bir hikayeyi doğrulamalarını isteyin.

Öğretmenlere İpuçları:

- **Zaman Yönetimi:** Tartışmaları odaklanmış tutun ve tüm adımların plana göre ilerlediğinden emin olun.
- **Katılımı Teşvik Edin:** Sessiz öğrencileri, grup veya ikili çalışmalarda düşüncelerini paylaşmaları için cesaretlendirin.
- **Esnek Yaklaşım:** Farklı öğrenme ortamlarına uyum sağlamak için çevrimiçi araçlar ve fiziksel materyallerle hazırlıklı olun.

SINAV

1. Dijital ortamda etik davranış neden önemlidir?
 - A) Çevrimiçi topluluklarda güven ve saygı oluşturmak
 - B) Daha fazla takipçi kazanmak
 - C) Sadece yasal yükümlülükleri yerine getirmek
 - D) Her şeyi serbestçe paylaşmak
2. Bir arkadaşınızın kişisel fotoğrafını izinsiz olarak sosyal medyada paylaştığınızda hangi etik ilke ihlal edilmiş olur?
 - A) Mahremiyet
 - B) Sorumluluk
 - C) Dürüstlük
 - D) Empati
3. Bir fenomenin, sponsorlu içeriği açıklamadan tanıtım yapması neden etik olarak yanlıştır?
 - A) Çünkü mahremiyeti ihlal eder
 - B) Çünkü takipçilerini yanıltır
 - C) Çünkü daha fazla ürün satmak için iyi bir stratejidir
 - D) Çünkü başkalarının haklarına tecavüz eder

SINAV

4. Sosyal medya platformları, kullanıcıların verilerini reklam amacıyla bilgilendirmeden kullandığında hangi etik sorun ortaya çıkar?

- A) Şeffaflık eksikliği
- B) Empati eksikliği
- C) Saygı eksikliği
- D) Akademik dürüstsüzlük

5. Dijital ortamlarda yanlış bilgi yaymanın potansiyel etkisi nedir?

- A) Sadece eğlenceli bir tartışma yaratır
- B) İnsanları yanıltır ve topluma zarar verir
- C) Daha fazla kullanıcı etkileşimi sağlar
- D) İyi bir tartışma başlatır

CEVAPLAR

Soru 1: A

Soru 2: A

Soru 3: B

Soru 4: A

Soru 5: B

Araçlar

Avrupa Dijital Medya Gözlemevi (EDMO)

Avrupa Dijital Medya Gözlemevi (EDMO), çevrimiçi dezenformasyonla mücadele etmek için gerçek denetçiler, medya okuryazarlığı uzmanları ve araştırmacılar arasındaki iş birliğini destekler. Dezenformasyonu analiz etmek ve ele almak için medya kuruluşları, platformlar ve uygulayıcılarla birlikte çalışır. EDMO, yerel dijital medya zorluklarına ilişkin içgörüler sunan 28 AB ve AEA ülkesinde 14 ulusal veya çok uluslu Merkeze güvenmektedir.

edmo.eu

Avrupa Görsel-İşitsel Medya Hizmetleri Düzenleyicileri Grubu

Daha Güvenli İnternet Merkezleri, Avrupa genelindeki ulusal düzenleyiciler tarafından kurulan ve Avrupa Komisyonu tarafından finanse edilen merkezlerdir. Bu merkezler, çocukları çevrimiçi tehditlerden korumayı, medya okuryazarlığını teşvik etmeyi ve çevrimiçi güvenlik konusunda eğitim sağlamayı amaçlayan çeşitli projeler yürütür.

erga-online.eu

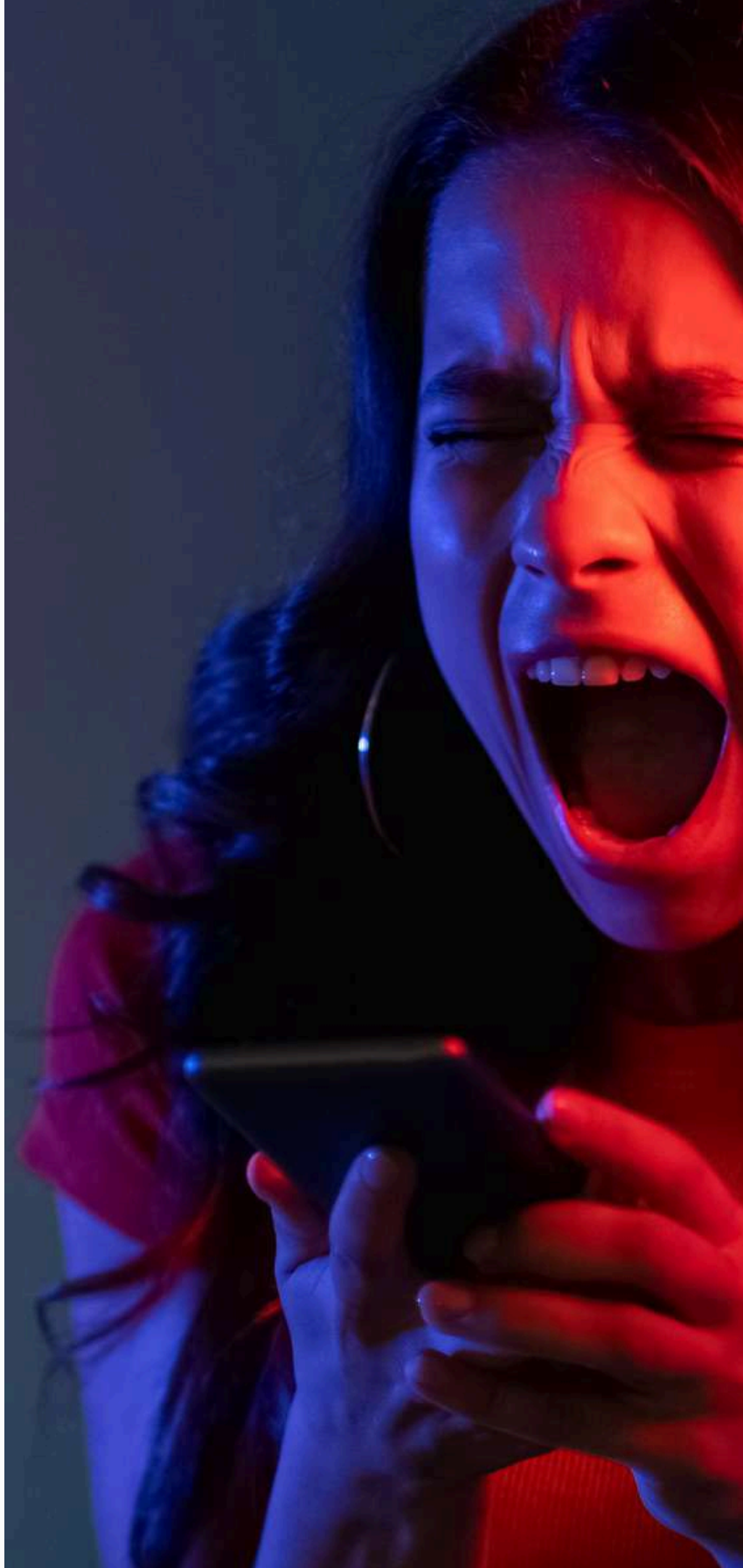
Kaynakça

- Ankara University. (2024). Understanding online ethics and social media etiquette [PowerPoint slides]. Ankara University Educational Research Center.
- Digital Responsibility and Respect Resources. (n.d.). A guide for youth workers. Retrieved from <https://www.digitalresponsibility.org>
- Hungarian Safer Internet Programme. (n.d.). Ethical conduct in online spaces. Retrieved from <https://www.saferinternet.hu>
- NASK. (n.d.). Digital ethics guide. National Academic and Social Knowledge Initiative. Retrieved from <https://www.nask.pl>
- Safer Internet Center Türkiye. (n.d.). Digital ethics and social media behavior guide. Retrieved from <https://www.saferinternet.org.tr>
- European Digital Media Observatory. (n.d.). About EDMO. Retrieved from <https://edmo.eu>
- European Regulators Group for Audiovisual Media Services. (n.d.). ERGA's role in audiovisual regulation. Retrieved from <https://erga-online.eu>

Centrum Wspierania
Edukacji
i Przedsiębiorczości

Co-funded by
the European Union

Avrupa Birliği Tarafından Finanse Edilmektedir. Bununla birlikte, ifade edilen görüş ve görüşler yalnızca yazar(lar)ın görüşleridir ve Avrupa Birliği veya Avrupa Araştırma Yürütme Ajansı'nın görüşlerini yansıtmazı gerekir. Ne Avrupa Birliği ne de EACEA bunlardan sorumlu tutulamaz.